

hundrede. Han glemte imidlertid, at dette jo ikke nødvendigvis gør en fornyet diskussion overflødig. Betegnende nok var Lægeforeningens formand ikke sen til at benytte lejligheden til at påpege, hvor vigtigt det angiveligt skulle være at have en administrativ instans, som ikke er underlagt de sædvanlige regler for statslige styrelser, netop når det gælder sundhedsmæssige anliggender. Hvis denne argumentation havde været rigtig, ville man med samme ret kunne slå til lyd for andre styrelser selvstændighed – f.eks. Miljøstyrelsen. Hvorfor skulle lige netop sundhedsvæsenet skilles ud som et særligt område?

Sundhedsstyrelsens direktørs hentydninger til debattens historiske oprindelse – og dermed underforstået forældede karakter – er formentlig en henvisning til en artikel i Ugeskrift for Læger fra april måned 1881 forfattet af daværende departementschef i Justitsministeriet Christian Frederic Ricard, som skrev om »Den øverste Medicinalstyrelse« under titlen: »Departement eller ikke-Departement«. Den daværende konflikt udsprang af en konflikt mellem Lægeforeningen og Sundhedskollegiet, som til en vis grad svarer til vor tids Retslægeråd. Lægeforeningen var utilfreds med, at Sundhedskollegiet, som bestod af professorer og praktiserende læger fra hovedstaden, skulle udstikke retningslinjer for lægevirkomheden i det ganske land, når kollegiet manglede den fornødne viden om forholdene uden for hovedstaden og i øvrigt ikke syntes ganske fremmed for nepotisme. I denne situation fremstod en kollegialt ledet sundhedsstyrelse med en lægelig direktør i spidsen som en acceptabel mulighed for Lægeforeningen. Vi skal ikke her gå i detaljer med denne forhistorie til den fortsat eksisterende Sundhedsstyrelse, bortset fra, at den daværende affære klart demonstrerer, hvordan Sundhedsstyrelsen blev skabt på baggrund af et politisk krav fra Lægeforeningen i en kamp for øget indflydelse. Sundhedsstyrelsen har siden haft en særstilling, delvis frigjort fra det sædvanlige underordningsforhold til ministeren, som er karakteristisk for de øvrige statslige styrelser. Sundhedsstyrelsen varetager en række opgaver »på eget ansvar«, samtidig med at man udfører opgaver for ministeren. Allerede i kraft af de formelle forhold har man således en ganske betydelig selvstændighed. Ministerens

styringsmuligheder er tilsvarende begrænsede.

Lægeforeningens politiske indflydelse er fortsat en væsentlig faktor i det sundhedspolitiske spil. Et klart eksempel fra den allersejeste tid er spørgsmålet om patienters ret til at se den eller de journaler, som bliver ført om deres sygdomsbehandling. Efter års kritik har Lægeforeningen langt om længe indset, at dens fagforeningspolitisk begrundede modvilje mod patientindsigt var politisk uholdbar. Så langt, så godt. Det interessante i denne sammenhæng er imidlertid tendensen til, at Lægeforeningens til enhver tid vedtagne standpunkter tages ad notam af administrationens øverste ansvarlige. Ganske tankevækkende er det således, at landets justitsminister til dagspressen har udtalt, at nu skulle offentlighedsloven ændres, således at patientindsigt ville blive mulig, *fordi* Lægeforeningen ikke længere ville modsætte sig det. Med samme prisværdige åbenhjertighed har ministeren udtalt, at hans lovforslag i så henseende »udelukkende bygger på Lægeforeningens opfattelse«.

Når Lægeforeningens indflydelse på et – i den store sammenhæng – perifert område er så afgørende, kan man kun gisne om foreningens indflydelse på andre og mere betydningsfulde sundhedspolitiske anliggender. Alt sammen peger det på et betydeligt behov for kvalificeret modspil fra regeringen og dens embedsmænd. I denne forbindelse træder Sundhedsstyrelsen ind på scenen.

Denne styrelse kunne for en overfladisk betragtning være instrument for det tiltrængte modspil. Som beskrevet dementerer allerede Sundhedsstyrelsens historie imidlertid en så naiv opfattelse. Dertil kommer det forhold, at Sundhedsstyrelsen igennem tiden og helt op til i dag har været under en lægelig ledelse, som ofte har haft en tæt tilknytning til og baggrund i faglige tillidsposter i Lægeforeningen. Dette ganske tætte forhold mellem styrelsen og den lægelige fagforening, hvis lige ikke kendes noget andet sted i statsadministrationen, har bevirket, at Sundhedsstyrelsens forståelse for Lægeforeningens standpunkter og interesser har været ganske betydelig. Ingen vil næppe heller afvise, at denne forståelse har indvirket på Sundhedsstyrelsens standpunkter i en række generelle og konkrete sager.